

DZIENNIK POMORSKI



PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odnośzeniem i w agencjach	2,65 "
Na poczcie, już z odnośzeniem	2,80 "
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 "
Na poczcie, już z odnośzeniem	8,27 "
Strajki i inne wypadki swalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części kwoty abonamentowej.	

OGŁOSZENIA:

na 4 zronie 6 lam. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 8 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczy w galdonach. Tłumaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowego ogłoszenia — — — — — się nie gwarantuje. — — — — —
Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

Sroda: Ignacego
Czwartek: Piotra Apost.

CHOJNICE, czwartek dnia 1. sierpnia 1929 r.

Słońca wschód 4.19 zachód 19.52
Księżyc wschód 23.36 zach. 15.44

Z wizytą u bryły złota

Bank Polski na P. W. K.

(Od naszego korespondenta).

Poznań, w lipcu.

Jest to właściwie nie bryła, ale coś jak gruby piernik i jest właściwie takich pierników nie jeden ale dwa. Mieszczą się w poważnie zamczystej kasie ogniotrwałej, która to kasa stanowi punkt centralny dziwnego półokrągłego budynku, wznoszącego się — gdzieśby indziej, jak na Powszechnej Wystawie Krajowej. Tam to między setką innych cudów, możemy też oglądać pokazaną nam przez Bank Polski ewolucję naszej monety. Idąc do naszego dzisiejszego złotego wtył, możemy zawędrować aż w czasy trochę odległe, bo wieku jedenastego, kiedy to pierwsze pieniądze polskie zaczęły wybijać.

Tak tak... były to ładne chociaż pierwotne czasy monet, będących monetami, nie skrawkami papieru. I przetrwały przez siedem wieków, bo dopiero w XVIII stuleciu puściliśmy na Polskę pierwsze papierki, a i to pod sam koniec. Kościuszko podniósł miecz, aby nim „wypędzić z Polski trzech mocarstw”, a na to trzeba było wiele pieniędzy. Poszły wtedy skarby kościelne i prywatne, przetopiono sygnety, lichtarze i srebrne misy, ale wszystko to nie wystarczało. Wtedy to w Polsce po raz pierwszy ukazał się banknot, a ściślej: bilet skarbowy. Za pokrycie służyła mu hipoteka na dobrach narodowych, a kursował w odcinkach od 5 groszy do tysiąca złotych polskich. Możemy go tutaj oglądać we własnej osobie, ten rzewny zabytek walki o niepodległość, która dopiero po 124 latach miała się skończyć zwycięstwem...

Całą tę drogę mamy wyznaczoną na ścianach pawilonu bankowego w różnych barwnych papierkach. Gablotki ze złotem, srebrem i miedzią mieszczą dzieje Polski w monecie bitej — ramki z banknotami są księgą naszej historii w papierkach i papierach. Oto „talary” Księstwa Warszawskiego. Po nich bilety Banku Polskiego, z którym łączy się nieśmiertelne imię ks. Lubbeckiego, a na których możemy obserwować jak coraz gwałtowniejsza fala rusyfikacji zalewa tekst polski, aby go w końcu zastąpić obrzydliwą rosyjską grażdanką, a w której utonął w końcu nasz złoty polski razem z Bankiem Polskim, „przejętym” czyli pro prostu ukradzionym przez maturszkę Rosję.

Odtąd aż do wojny światowej nie ma na ziemiach polskiego banknotu. Malutki napis polski na austriackich koronach, umieszczony obok dzie sięciu innych języków mnogojęzycznej a bezgłowej monarchji — oto jedyny ślad naszego państwowego mennictwa.....

Wskrzesiła je dopiero wojna światowa, a obrała sobie do tego naszych najczystszych i najbardziej interesujących przyjaciół — Niemców. Oni to założyli w Warszawie „Polską Krajową Kasę Pożyczkową”, oczywiście w najszlachetniejszym zamiarze, aby Polsce dopomóc, broń Boże nie po to aby nasze kieszenie opróżnić najgruntowniej, jak się dało. Ze przy tem tworzeniu „marki polskiej” zarobił Bank Rzeszy Niemieckiej na czysto ogromne miliony, nie potrzebując zaopatrywać w swoje marki nasz kraj, z waluty przez Moskali ogołocony, to już „zrządzenie losu” w którym szlachetni okupanci nie są nic a nic winni, tak samo jak nic w tem nie zawinił, iż w końcu musieli z Polski się zabrać, wspomagani życzliwie polskim kulakiem i polskim obcasem.

I zaraz wchodzim w najboleśniejszy pieniążnie, chociaż tak bohaterki ożreńce okres Polski, ostatnie szczątki kajdanów rozbijającej. Patrząc na te zaszklone ramki z markami polskimi lat następnych, czytamy na nich wszystko: i wojnę bolszewicką i walkę z Ukraińcami, i boje z Czechami o Cieszyn... Do wojny trzeba trzech rzeczy:

Niebywała powódź w Indiach

Setki ludzi bezdomnych. — Wielu zabitych. — Tysiące bydła porwane przez fale

Londyn, 31. 7.

„Daily Telegraph” donosi, z Bombaju, że katastrofa powodzi w prowincji Sind przybiera większe rozmiary niżeli je miała katastrofa w Assam przed kilku laty.

Setki ludzi są bez dachu nad głową. Liczne linie kolejowe stoją pod wodą w dystrykcie Heidelberg znaczna ilość ludzi została zabitych przez

zawalenie się domów. We wielu obwodach wzburzone fale wody porwały tysiące sztuk bydła.

Z końcem ub. tygodnia ogromne masy wody padały z nieba 30 godzin bez przerwy. Ogólna liczba ofiar w ludziach jeszcze niewiadoma, lecz przypuszcza się, że jest tak samo wysoka jak szkody materialne.

Hugo Stinnes uwolniony

Zakończenie dwumiesięcznego sensacyjnego procesu przeciwko niemieckiemu bogaczowi

Berlin, 30. 7. 1929.

W trwającym od dwóch miesięcy sensacyjnym procesie przeciwko Hugowi Stinnesowi juniorowi, synowi zmarłego multimilionera Niemiec, oskarżonemu o oszukańczą manipulację pożyczkami kolejowymi, zapadł wyrok, na podstawie którego główny oskarżony uwolniony został od winy. Równocześnie sąd uwolnił trzech

współoskarżonych, natomiast sekretarz Stinnesa von Waldoy uznany został winnym przestępstwa usiłowanego oszustwa i skazany na 4 miesiące więzienia z zawieszeniem wykonania kary na okres 3-letni. Dwaj inni oskarżeni za to samo przestępstwo skazani zostali na więzienie w ciągu 4 miesięcy względnie 1 miesiąca. Prokurator wniósł apelację od wyroku uwalniającego Stinnesa i tow.

Pod rządami litewskiego krwiopijcy

Znowu 15 ludzi na śmierć skazanych

Berlin, 31. 7. 1929.

„Biuro Walffa” donosi z Kłajpedy, że sąd polowy w Szawlach rozpatrywał na czterodniowej rozprawie tajnej oskarżenie wniesione przeciwko 24 socjalistom litewskim, aresztowanym przed kilka miesięcy w Kownie. Wśród aresztowanych znajdował się również sekretarz partii socjalistycznej Galinis. Wyrok, który dotychczas otaczany był szczególną tajemnicą został ogłoszony w dniu wczorajszym.

Według informacji „Mehmler Dampfpost” na karę śmierci skazano 10 wzgl. 14 oskarżonych. Pozostałych zaś na dożywotnie ciężkie więzienie. Sąd polowy wydał jednocześnie wyrok śmierci na litewskiego strażnika pogranicznego Petrauskasa, oskarżonego o udzielenie pomocy zwolnionemu Pleczkaitisa przy przekroczeniu granicy. Wyrok został w poniedziałek wykonany.

Jeszcze czas się zastanowić

Słuszna deklaracja francuskiego [polityka.] — Po ewakuacji Nadrenji Niemcy wywołają konflikt o Pomorze. — Przyjaciel Polski w rządzie Brianda

Paryż, 30. 7. 1929.

Ludwik Marin, przewodniczący najlichniejszej grupy umiarkowanych złożył ważną deklarację, w której uważa on, że Briand zbyt zaangażował się w polityce lokarneńskiej.

„Kto jeszcze ludzi sięmoże — oświadczył Marin — że po ewakuacji Nadrenji Niemcy nie wywołają konfliktu o Pomorze polskie. W tych

warunkach przedterminowa ewakuacja Nadrenji byłaby groźna dla całego pokoju europejskiego.

Jak donosi korespondent paryski „Kurier Warszawski”, Briand powoła w nowym gabinecie na stanowisko podsekretarza stanu jednego z najbliższych przyjaciół Marina, wypróbowanego przyjaciela Polski Roberta Serota.

„pieniędzy, pieniędzy i jeszcze raz pieniędzy” jak powiedział pewien wielki wódz, więc nasze marki i cyfry na nich rosną do astronomicznych rozmiarów. Dzisiaj prawie wierzyć się nie chce, że jeszcze tak niedawno braliśmy pensje w miliardach, a za czarną kawę płaciliśmy miliony.

A jednak tak było. W końcu r. 1923 wydaliśmy banknotów na 125 miliardów marek! Mielismy banknoty po dziesięć milionów! Ale to się skończyło.

W trzech miesiącach pierwszych roku 1924 zbraliśmy u siebie w kraju, sto milionów złotych w złocie. W końcu kwietnia 1924 Bank Polski zaczął działać. Ukazały się pierwsze złote, pierwsza polska moneta o prawdziwej wartości. Oto jedna z najdumniejszych dań naszego odrodzenia. A chociaż potem przyszło znow wstrząśnienie, ale teraz złoty już stoi jak mur, jego dolarowa wartość ani drgnęła i już nie drgnie, da Bóg, nigdy.

Z tą myślą stajemy jeszcze raz u pancерnej kasy, gdzie w świetle lampek elektrycznych jaśnieje wielka bryła złota. Napis na niej opiewa:

„Z ofiar na Skarb Narodowy 1918-1924”
Daliśmy sami sobie rady. Damy i w przeszłości. Mówi nam o tem każdy kamień na Wystawie, Bank Polski przed innymi. Każdy Polak, którego tylko stać na to, powinien przybyć tutaj i zobaczyć, jak wygląda w złocie i w papierze nasza niezłomna wola, aby Polska była wolną i potężną.
Per.

Przeszło 16 dni w powietrzu

Londyn, 31. 7.

Donoszą z Saint Louis, że lotnicy Jackson i Ohrien, którzy przedsięwzięli lot celem osiągnięcia rekordu długotrwałości lotu utrzymują się już od 400 godzin w powietrzu. Motor działa sprawnie.

KRONIKA GDANSKA

Pożar w basenie amunicyjnym

Niezasadnione obawy. Tajemnicze przyczyny pożaru. Głośne lamenty prasy niemieckiej.

Jak już donosiliśmy pokrótce w unmerze nie dzielnym wybuchł w jednej ze składnic polskich przy basenie amunicyjnym na Westerplatte pożar...

ny, że szyny przed składnicą pogięły się od gorąca ki a przewody elektryczne od urządzeń mechanicznych stojących opodal poprzepalały się.

Czas byłby najwyższy, aby prasa niemiecka przestała bawić się w straszaka gdyż skutki podobnej polityki mogą być bardzo nieprzyjemne.

Gięda bydłęca

Poznań, dnia 30. 7. 1929.

- A. Woły: Bydło: a) pełnomięsne wytuczony woły, najwyższej wartości rzeźnej, niezapręgnięte 160-168 b) pełnomięsne wytuczony woły od lat 4 do 7 150-158 B. Stadniki: a) pełnomięsne, wyrosłe, najwyższej wartości rzeźnej 160-164

- b) pełno mięsne młodsze 148-156 c) miernie odżywione młodsze i dobrze odżywione stare 130-184 C. Jałówki i krowy: a) pełnomięsne, wytuczony jałówki, najwyższej wartości rzeźnej 164-170 b) pełnomięsne, wytuczony krowy najwyższej wartości rzeźnej do lat 7 150-160 c) starsze wytuczony krowy i mniej dobrane młodsze krowy i jałówki 140-144 d) miernie odżywione krowy i jałówki 90-100 e) liche odżywione krowy i jałówki 000-000

- Opary chlewne. a) jagnięta tuczne i młodsze skopy tuczne 132-144 c) miernie odżywione skopy i owce 000-090

Cieleta:

- b) najprzedniejsze cieleta tuczne 230-240 c) średnio tuczne cieleta i najprzedniejsze ssaki 210-220 d) mniej tuczne cieleta i dobre ssaki 190-200 e) liche ssaki 000-170

Świnie:

- a) tuczne ponad 150 kg żywej wagi 270-272 b) pełnomięsne od 120 do 150 kg. żywej wagi 264-268 c) pełnomięsne od 100 do 120 kg. żywej wagi 252-258 d) pełnomięsne od 80 do 100 kg. żywej wagi 230-240 e) mięsne świnie ponad 80 kg. 000-000 f) maciory i późne kastro 200-210

Obwieszczenie.

W rejestrze spółdzielni tutejszego Sądu Grodzkiego nr. 10. zapisano przy Landwirtschaftliche Genossenschaftsbrennerei spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Silnie, że uchwała walnego zgromadzenia z dnia 27. września 1925 ustaliła udział na 100 zł. 1675

Sąd Grodzki.

Obwieszczenie.

W rejestrze spółdzielni tutejszego Sądu Grodzkiego nr. 10. zapisano przy Landwirtschaftliche Genossenschaftsbrennerei spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością w Silnie, że uchwała walnego zgromadzenia z dnia 28. września 1927 wybrano stary zarząd. 1674

Sąd Grodzki.

Dobry

ocet winny

poleca tanio Merkur daw. Maschitzki. 1671

Partja papieru krepowego, poszczególne kolory

rolka 15 gr. poleca

Księgarnia „Dziennika Pomorskiego“ Chojnice.

Jak największy wybór Tapety

Przeszło 150 gatunków na składzie, od najtańszych do najwykwintniejszych.

Kolekcja okazowa na życzenie. Lisztówki do tapet, szlaki, (borty) szablony, farby, pokesty, lakiery.

Najkorzystniejsze źródło zakupu. Drogerja i Handel Farb.

Bracia Hubert właśc. Juljan Hubert Chojnice, Pomorze. Gdańska 17 Telefon 219. rok zał. 1894.

Przetarg przymusowy

W czwartek, dnia 1. VIII. br. o godz. 8.30 sprzedam w Chojnicach wybudowane najczęściej dającym za got. 1 żniwiarke

Zbiórka licytantów w moim biurze o godz. 8. Szeleziński Kom. Sądu Grodzkiego. 1672

Dom masywny

z dobrze prosper. restauracją, 4 mieszkania, duży ogród owocowy i warzywny, zajazd, nad dworcem położony z powodu śmierci zaraz na sprzedaż. Zgł. do R. Strehla u. Chojnice, 1665 Gockowskiego 5.

Delikatne 1669 śledzie — matjes i prima nowe

śledzie sol. A. Ludwig'a.

Świeżo palone kawy po znanych cenach 1668 poleca

A. Ludwig, Uczeń

do handlu skór (z porządnej rodziny) może się zgłosić. Fa. n. Gruszczyński Chojnice, Człuchowska 5.

Głowy cukru poleca A. Ludwig.

Uczeń dla mego składu kolonialnego — żelaza i wyszynku potrzebny. 1667

A. Ludwig. Pokój umeblowany

zaraz do wynajęcia. 1673 Dworcowa 54 ll. pr.



Przedsiębiorstwo samochodowe

Richard Gehrke

Chojnice centrala samochodów, telefon 106.

poleca swój samochód do łask. użytku po umiarkowanych cenach.



Maturzystę

mającego zamiar poświęcić się

zawodowi dziennikarskiemu poszukujemy na stanowisko

elewa-reportera

w Gdańsku.

Pisemne zgłoszenia z pod. wymagań i odpisem świadectw prosimy kierować pod adres. Nowa Gazeta Gdańska — Gdańsk Brötbaenkengasse 41.

Gospodarstwo

około 72 mórg dobrej ziemi, 1/4 godz. do miasta i dworca z kompletnym żywym i martwym inwentarzem na sprzedaż. Cena podług ugody. 1657

W. Kulesza, Pawłówko pow. Chojnice.

Związek Ubogich w Ogorzellnach odda na wychowanie rodzinie polskiej 3 miesięczne

dziecko

służącej Otyli Wendówny (za opłatą) Zgłoszenia przyjmuje Związek Ubogich Ogorzeliń pow. Chojnice.

Zgubione

papiery wojskowe i list czeladniczy na nazwisko Czesław Kujawski unieważniam. CHOJNICE. Nowemiasto 12. 1656

Z 72 zł.

może każdy codziennie 48. — zł. zarobić. Nieograniczona możliwość w sprzedaży i zarobku. Blizszych wiadomości udziela po nadesłaniu portorium 1662

Otton Knao f, BYDGOSZCZ, Wilczak ulica Nakleńska 65.

Gmina Ogorzellny wydzierżawi 1653

kuźnię gminną (bez mieszkania) natychmiast Zgłoszenia przyjmuje

Marcinkowski Sołtyś.

Dwa pokoje umeblowane

od 1. VIII. lub od 15. VIII. 29. do wynajęcia. (Dla dwóch lepszych panów). Szosa Gdańska 19. ptr.